

Sygn. akt VI ACa 1525/07

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2008 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Jan Szachulowcz

Sędziowie: SA Urszula Wiercińska (spr.)

SO del. Beata Waś

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Mrozowska

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2008 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa F H .U " " spółki z o.o. w

K

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i

Konsumentów

z dnia 10 września 2007 r., sygn. akt XVII Ame 58/07

- I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienia decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki DPE-451-121(6)/2006/7443/24 z dnia 4 stycznia 2007 roku w punkcie drugim przez obniżenie wymierzonej kary pieniężnej z kwoty 100.000 (sto tysięcy) zł do kwoty 50.000 (pięćdziesiąt

tysięcy) zł, co stanowi 1,11% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez przedsiębiorcę w 2005 roku i oddała odwołanie w pozostałym zakresie,

II. oddała apelację w pozostałej części.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 stycznia 2007 r. Nr DPE-451-121(6)/2006/7443/24 pozwany - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że powód - F H -U „ ” spółka z o.o. z siedzibą w K naruszyła warunek 2.2.2. koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 sierpnia 2004 r., Nr OPC/4098/7443/W/1/2004/MY, zmienionej decyzją z dnia 8 sierpnia 2005 r. Nr OPC/4097A/7443/W/1/2005/IW, w ten sposób, iż wprowadziła do obrotu, przez stację paliw mieszczącą się w miejscowości J , benzynę bezołowiową o jakości niezgodnej z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz.U. Nr 192, poz. 1969). Za powyższe działanie pozwany wymierzył powódce karę pieniężną w wysokości 100.000 zł, co stanowi 2,22 % przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez przedsiębiorcę w 2005 r.

Podstawę faktyczną powyższego rozstrzygnięcia stanowiła następująca okoliczność - w dniu 7 kwietnia 2005 r. powodowa Spółka wprowadziła do obrotu benzynę bezołowiową Pb-95 o jakości niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa, co wynika z protokołu kontroli Inspekcji Handlowej z dnia 7 kwietnia 2005 r. oraz z dnia 5 maja 2005 r. Podstawą prawną wymierzenia kary pieniężnej jest zaś przepis art. 56 ustawy Prawo energetyczne.

Od powyższej decyzji F H -U „ ” spółka z o.o. w K złożyła odwołanie, wnosząc o jej zmianę przez uchylenie wymierzonej kary pieniężnej, ewentualnie o uchylenie decyzji w całości i

przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zaskarżonej decyzji powódka zarzuciła:

1. dokonanie dowolnej i jednostronnej interpretacji uzyskanych wyników z przeprowadzonych badań próbek paliw na zawartość siarki w benzynie bezołowiowej Pb-95 na podstawie wydanych opinii oraz dowolnej oceny zgromadzonych dowodów w sprawie przez bezzasadne przyjęcie, że strona skarżąca nie dochowała należytej staranności w trakcie prowadzenia działalności koncesjonowanej, gdyż nie podjęła wystarczających i dostatecznych działań zmierzających do zapewnienia prawidłowej jakości sprzedawanego paliwa, a obiektywna ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie winna prowadzić do wniosku, iż strona skarżąca dokonała w tym zakresie wszelkich możliwych działań i nie dopuściła się zaniechań - jak też uzyskała certyfikacje przedmiotowej kwestionowanej jakościowo partii paliwa spełniającej normy zawartości siarki dla okresu przejściowego, a tym jej działaniom nie sposób przypisać winy nieumyślnej,
2. naruszenie postanowień Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie wadliwego stosowania art. 7, 8, 9, 12 § 1 i 50 § 1 przez pobieżne i niedokładne wyjaśnienie stanu faktycznego i istotnych okoliczności mających wpływ na treść wydanej decyzji, a w szczególności dotyczących dowolnego przyjęcia w badaniach, będących podstawą wymierzenia przedmiotowej kary współczynnika odtwarzalności - „R”, a co z tym jest związane uwzględnienie stwierdzonych w nich znacznych rozbieżności wyłącznie na niekorzyść strony skarżącej, tudzież niedostateczne wyjaśnienie okoliczności mających wpływ na ocenę ujawnionych rozbieżności w przyjętych wynikach badań przez pominięcie wnioskowanych dowodów z przesłuchania świadków, co w konsekwencji doprowadziło do

bezpodstawnego stwierdzenia, iż niedotrzymanie norm jakościowych zawartości siarki w benzynie bezołowiowej Pb-95 leży po stronie powódki.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, iż powódka - F H -U „ ” spółka z o.o. w K prowadzi działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi na podstawie koncesji udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 sierpnia 2004 r., Nr OPC/4098/7443/W/1/2004/MY, zmienioną decyzją z dnia 8 sierpnia 2005 r. Nr OPC/4097A/7443/W/1/2005/IW. Sąd I instancji ustalił następnie, iż bezsporne pomiędzy stronami jest, że badania próbek benzyny bezołowiowej Pb-95 pobranych na należącej do powódki stacji paliw w miejscowości J w dniu 7 kwietnia 2005 r. wykazały niezgodność z wymaganiami jakościowymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz.U. Nr 192, poz. 1969). Niezgodność ta została stwierdzona w wyniku badań przeprowadzonych przez Instytut Technologii Nafty w K – wynik badania próbek benzyny bezołowiowej Pb-95 wskazywał zawyżoną zawartość siarki, która wynosiła 70,9 mg/kg, podczas gdy powinna, przy uwzględnieniu tolerancji wynikającej z przyjętej metody badawczej, wynosić maksymalnie 53,7 mg/kg. Ponowne badanie próbki benzyny bezołowiowej Pb-95 przeprowadzone na wniosek powódki przez niezależne autoryzowane Centrum Badawczo-Analityczne R spółkę z o.o. w C wykazało również zawyżoną zawartość siarki, która wynosiła 64,0 mg/kg, a powinna, po uwzględnieniu tolerancji wynikającej z przyjętej metody badawczej, maksymalnie wynosić do 55 mg/kg.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, iż sporna pomiędzy stronami pozostaje:

1. prawna interpretacja faktów, a w szczególności kwestia - czy powódka faktycznie wprowadziła do obrotu benzynę bezołowiową Pb-95 o jakości niezgodnej z obowiązującymi przepisami,
2. zasadność i wysokość wymierzonej powodowej Spółce kary pieniężnej za ewentualne naruszenie przez niego warunków koncesji.

W dniu 10 września 2007 r. Sąd Okręgowy wydał wyrok oddalający odwołanie.

W uzasadnieniu Sąd I instancji podzielił ustalenia faktyczne i prawne zawarte w zaskarżonej decyzji oraz uznał za bezzasadne podniesione w odwołaniu zarzuty, w tym dotyczące wysokości wymierzonej kary pieniężnej.

Apelację od powyższego wyroku wniosła F H -U „ ” spółka z o.o. w K , zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 355 § 2 k.c. w zw. z warunkami udzielonej koncesji określonymi w pkt 2.2.2. oraz 2.2.3. zezwolenia na sprzedaż paliw w zw. z art. 56 ust. 1 pkt. 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r., nr 89, poz. 625) - przez przyjęcie, iż powódka jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, w swoich zachowaniach, nie dochowała nałożonego na nią w koncesji obowiązku należytej staranności czym dopuściła się w dniu 7 kwietnia 2005 r. wprowadzenia do obrotu, przez stację paliw w J benzyny bezołowiowej Pb-95 o jakości niezgodnej z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz.U. nr 192, poz. 1969) w zakresie przekroczenia norm dopuszczalnej ilości zawartości siarki,

2. istotne braki przeprowadzonego postępowania sądowego mające wpływ na treść wydanego orzeczenia, polegające na bezzasadnym pominięciu i nie przeprowadzeniu wnioskowanych przez stronę powodową dowodów, a nadto sprzeczność istotnych ustaleń Sądu poczynionych w oparciu o niepełny materiał dowodowy, przez błędne przyjęcie, iż wnioskowane przez skarżącą w złożonym odwołaniu dowody nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a zachowanie powódki stanowi obiektywne naruszenie obowiązków wynikających z udzielonej koncesji

Powódka wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie złożonego odwołania,
ewentualnie o
2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie. Sąd II instancji uznając trafność ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, przyjmuje je za własne. Sąd odwoławczy dokonał jednakże odmiennej oceny okoliczności wpływających na wysokość wymierzonej skarżącej kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy – Prawo energetyczne karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Warunek 2.2.2. udzielonej powódce koncesji na obrót paliwami ciekłymi stanowi, iż „koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych określonych w koncesji, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i norm określonych obowiązującymi przepisami”. Nie budzi wątpliwości fakt naruszenia przez powódkę powołanego wyżej warunku koncesji. W dniu 7 kwietnia 2005 r. – tj.

w dniu przeprowadzenia kontroli przez Państwową Inspekcję Handlową benzyna Pb-95 sprzedawana na stacji w J. nie spełniała parametrów wynikających z obowiązujących przepisów. Ustalenie tego elementu stanu faktycznego zostało oparte na protokołach badań próbki paliwa przeprowadzonych na zlecenie Inspekcji Handlowej przez Instytutu Technologii Nafty oraz przez Centrum Badawczo-Analityczne R spółkę. z o.o. Powódka podnosi, iż każde z tych badań wykazało inną zawartość siarki w benzynie Pb-95, z uwagi na zastosowanie różnych metod badawczych, co powinno mieć wpływ na ocenę wiarygodności uzyskanych wyników. Zdaniem Sądu II instancji argument ten nie prowadzi do zmiany oceny, czy doszło do naruszenia warunków koncesji w wyżej przedstawionym zakresie. Wskazać bowiem należy, że obie metody badawcze były dopuszczalne na gruncie ówczesnie obowiązującego prawa (rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie metod badania jakości paliw ciekłych – Dz.U. Nr 192, poz. 1970), a ponadto obydwie uzyskane wyniki dowodzą przekroczenia zawartości siarki w sprzedawanej benzynie, po uwzględnieniu tolerancji wyznaczonej dla danej metody badawczej.

W konsekwencji za bezzasadny należy uznać kolejny zarzut apelacji dotyczący istotnych braków przeprowadzonego przed Sądem I instancji postępowania, polegających na nie dopuszczeniu wnioskowanych przez skarżącą dowodów na okoliczność kontroli jakości paliw i możliwych przyczyn zaistniałej sytuacji. Przedmiotem niniejszego postępowania jest wyłącznie zgodność zachowania przedsiębiorcy z treścią udzielonej koncesji. Przesłanką wymierzenia kary pieniężnej na podstawie powołanego na wstępie rozważań przepisu prawa energetycznego, jest już sam fakt wystąpienia naruszenia koncesji. Powyższe okoliczności, w ocenie Sądu odwoławczego, zostały jednoznacznie potwierdzone zebrany w toku postępowania administracyjnego materiałem dowodowym. Udowodnienie dochowania należytej staranności przez przedsiębiorcę ma natomiast zasadnicze znaczenie przy ustalaniu

wysokości wymierzanej przez Prezesa URE kary pieniężnej. Zgłoszone przez powodową Spółkę wnioski dowodowe nie zmierzały do dokonania ustaleń w tym zakresie. Dlatego też Sąd Okręgowy podjął trafną decyzję procesową oddalając wnioski dowodowe zgłoszone przez skarżącą.

Zgodnie z art. 56 ust. 3 prawa energetycznego wysokość kary pieniężnej nakładanej przez Prezesa URE nie może przekroczyć 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Z kolei zgodnie z art. 56 ust. 6 ustalając wysokość kary pieniężnej „Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe”. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy oceniając decyzję o wymierzeniu kary powódce, nie zauważył nieadekwatności wysokości kary do stopnia szkodliwości czynu, zawinienia oraz nie uwzględnił dotychczasowego zachowania przedsiębiorcy i w konsekwencji utrzymał w mocy decyzję nadmiernie surową dla powódki.

Dokonując analizy pod kątem pierwszego ze wskazanych w powołanym przepisie kryteriów w postaci stopnia szkodliwości czynu należy niewątpliwie ocenić stopień przekroczenia norm jakości w badanym paliwie i ewentualne tego skutki dla stanu technicznego pojazdów w związku z użyciem paliwa gorszej jakości. Nie budzi także wątpliwości, iż zła jakość paliwa oznacza zwiększenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Jednakże rozbieżności w wynikach przeprowadzonych badań laboratoryjnych pobranych próbek należy interpretować na korzyść powódki. Oznacza to, iż przyjęcie, że w sprzedawanej przez powódkę benzynie Pb-95 zawartość siarki wynosiła 64 mg/kg (przy uwzględnieniu tolerancji wyznaczonej dla danej metody badawczej), przekroczenie zawartości siarki w sprzedawanym paliwie trudno zakwalifikować jako znaczne, a tym samym brak jest podstaw do określenia stopnia szkodliwości czynu jako znacznego.

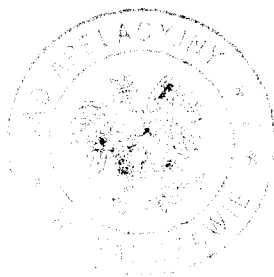
Z kolei przy ocenie stopnia zawinienia powódki, podnieść należy, iż zaakceptowała ona warunki udzielonej koncesji, zobowiązując się do sprzedaży paliw, których parametry są zgodne z zawartymi umowami i normami. Kluczową jest więc ocena - czy przy sprzedaży paliwa na stacji w J. powódka zachowała należytą staranność, wymaganą od przedsiębiorcy prowadzącego tego rodzaju koncesjonowaną działalność gospodarczą. Wskazać zatem należy, że dokonywanie zakupów przez powodową Spółkę od podmiotu dysponującego stosownymi certyfikatami jakości produktu, które są okazywane przy transakcji zakupu paliwa, nie stanowi wystarczającej gwarancji prawidłowego prowadzenia obrotu paliwami ciekłymi. Na korzyść powódki świadczy w tym zakresie fakt, iż dokonywała ona własnych wrywkowych kontroli jakości paliwa (które jednak w realiach rozpoznawanej sprawy zawiodły). Na niekorzyść powódki w ramach analizowanego kryterium wpływającego na wysokość wymierzanej kary pieniężnej, tj. okolicznością jednoznacznie wskazującą na niedochowanie należytej staranności, jest zaleganie w zbiornikach paliw pochodzących z dostaw, kiedy to normy dopuszczały zwiększoną zawartość siarki, co powodowało wymieszanie się paliw i skutkowało zmianą parametrów i jakości paliwa pochodzącego z następnych dostaw.

Koniecznym jest także wskazanie, iż stwierdzenie złej jakości sprzedawanego przez powódkę paliwa, miało miejsce po raz pierwszy. Ta okoliczność została przez Sąd I instancji pominięta przy ocenie przesłanki dotychczasowego zachowania podmiotu, która w świetle treści ust. 6 art. 56 prawa energetycznego ma również wpływ na ustalenie wysokości kary.

Mając na uwadze powyższe rozważania karą spełniającą kryteria przewidziane w art. 56 ust. 6 ustawy Prawo energetyczne, adekwatną zarówno do stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia powódki (niedochowania wymaganych od podmiotu profesjonalnego aktów staranności) oraz jej

możliwości finansowych i dotychczasowego zachowania (tj. „niekaralności”), jest kara pieniężna w wysokości 50.000 zł, odpowiadająca 1,11 % przychodu z działalności koncesjonowanej powódki za 2005 r., co uzasadnia zmianę zaskarżonego wyroku przez zmianę pkt 2 decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 4 stycznia 2007 r. Nr DPE-451-121(6)/2006/7443/24 i obniżenie wymierzonej kary pieniężnej do wskazanej wysokości.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy

A handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name, written over the typed text of the court secretary's role.